

СТАЛИНСКОЙ ТУЙОД

ВКП(б) УСАСА РК-лөн да РАЙСПОЛКОМЛОН ОРГАН

№ 44 (412)

Май 10 лун, 1939 во

Номерлөн до- ныс 8 ур.

„Міян лөсөдөма сымында предпосылка, сымында по- танлун міянлыс обществоос воэо кыпөдөм да сійө тырвы- јө зорігалөм вылө, мыј міян главнојыс öнi аслад уж дiнö коммунистическi-сознательнöј отношенiеын...

Воiс кад, кор воэо выдвiгајтсöны воспитательнöј ха- рактера могјас, ужалыс јöзöс коммунистическöја воспи- тајтан могјас“.

(Партијалби XVIII сјезд вылын Молотов јорт докладыс.)

Коммунистическöја воспитайтны ужалыс јöзöс

Большеви́стскöј партијалөн XVIII сјезд великöј советскöј народ воэо сувгöдiс ыжыд историческöј могјас. Міян странаын кызын- нас социализм стрöйтöма. Мi вступитiм развiтiеи дөн выл полосаö, социализман коммунизмö постепеннöја вужан полосаö. „Выл по- лоса—выл обязанностјас, выл сöкыдлуңјас. Тöдса, мыј абу сещöм фелö, көт медаа доланык, көнi ез вöвны ескö асланыс сöкыдлуң- јас“ (Молотов).

Медаа решајтана тöдчан- лун бостö—ужалыс јöзöс коммунистическöја воспи- тајтан мог. Мыј потребујтöс ужалыс јöзöс коммунистическöја воспитайтм могыс? Медвојдöр, окончательнöја колö бырöдны јöз сознани- јеын капитализмыс пере- житокјас, воспитайтны ужа- лыс јöзöс уж да общест- веннöј собственност дiнö социализм отношенiе сам- би, вöчны најöс комму- нистическöј обществоо соз- нательнöја да активнöја стрöйтисјасöн.

„Воiс кад,—вiсталис Мо- лотов јорт аслад докла- дын,—кор воэо выдвiгајт- сöны воспитательнöј ха- рактера могјас, ужалыс јöзöс коммунистическöја воспи- тајтан могјас“. Но тајд сiз жö нöтi оз чiнты мијанлыс на- родöс мобилизационнöј да- слун состојанијеын кутöм ы- лыс обязанностјас, а мöд- арö, колö быднөгыс кыпöд- ны мијанлыс мобилизацион- нöј даслун.

Колö ужалыс јöзын вос- питајтны уж дiнö социали- стическöј сознательност. Быд ужалыс морт должен соз- најтны, мыј мијан странаын уж ем медаа почотнöј фелö. Быд ужалыс мортван потребујтöс уж дiнö созна- тельнöј, добросовестнöј да честнöј отношенiе, кодi ем коммунизмö вужöм вы- лö условијејас пöвсыс öтi- би.

Тыс петöмөн мијанлөн мог—нуны решителнöј тыш трудовöј дисциплина жугö дысјаскöд. Емöс не еща- на сещöм јöз, кодјас зiлö- ны сетны государствовы ещажык, а нещышты ас- лыныс унжык.

Трудовöј дисциплина жу- гöдысјаскöд тыш нубöдмөн оз ков вунöдны i воспита- тельнöј характера уж нубö- дөм. Сiјö либö мод јорт, кодi нарушайтö государст- веннöј трудовöј дисциплина, мед гöгöрвоiс, мыј сылөн поступокыс вреднöј госу- дарствовы, коммунизм фелö.

Стахановскöј двiженiе— массовöј коммунистическöј сознательност быдмöмлөн јаругыд петкöдласјас пöв- сыс öтi. Сiјö чужiс ужалыс јöз пышкын. Стахановлөн замечательнöј почiн ақтiс пöс отклик ужалыс јöз пас- кыд масса пöвсын. Могыс öнi сулалö сыын, медым тајö замечательнöј двiженi- јенас шымыртны ужалыс јöзлыс нöшта на паскыд- жык слöјјас.

„Ужалыс јöзöс коммуни- стическöја воспитайтöм ве- кöдöма сьö, медым бертны капитализмыс пережиток- јас, воспитайтны советскöј мортын выл, коммуни- стическöј качествојас. Кы- мын успешнöја мi тајöс вöч- ам, сымын öбдöнжык воам коммунизмлөн тыр торже- ствö“ („Правда“).

Оз поэ шуны сы ылыс, мыј мијан районын зонна- сiнбырöдöма капитализмыс сiјö пережитокјасö, кодi немјасöн култивирүтчылис рабскöј, эксплуататорскöј стрöјбн.

Капитализм пережитокјас пројавление пöвсыс öтiдн ем сiјö религиознöј предрас- судокјаслөн коласјас. Мi- јан рајонса уна сiктјасын торја јöзлөн жужыда на соз- нанијеö пукöдма религиоз- нöј верованијејас, справла- тöны разнöј религиознöј пра- зникјас. Тајö резултатын предпрiјатијејас вылын, а торја-нiн колхознöј произ- водство вылын частö ов- лöдны прогулјас, кодi госу- дарстволы вајö ыжыд ушшерб.

Рајонса уна сiктјасын, кыч Соколовои, Красној- Јагы, Медвежскын да му- кöдлаын јона на соблудай- тöны сiз шувана „старо- верскöј“ обычајјас. Соко- лово сiктын тавоса воö че- лаф вiсiсны корјөн. Болни- чаö, врач дiнö вiсыс чела- фöс новлöдлөм места торја јöз пöлзүтчисны неграмот- нöј старуха, знахарка ус- лугајсöн. А öбрынас сiјö „лечитöм“ резултатын ку- ли кöкјамыс челаф.

Партијнöј, комсомольскöј да советскöј организаци- јаслөн мог—нубöдны ужа- лыс јöз пöвсын быдлуңја антирелигиознöј уж, терпе- ливöја разјаснајтны религи- јалыс ыжыд вредсö, кодi тормозитö коммунизм фелö. Колö сiз-жö палöд- чыны i Воiнствушщöј Без- божныкјаслөн рајсоветы. Быдлуңја антирелигиознöј пропаганда долженöс нуны i изба-читалнајас, клубјас, библиотекаяс.

Ужалыс јöзöс коммуни-

стическöја воспитайтан мог успешнöја решитöм могыс, медым ужавны нöшта на плодотворнöјжыка, мi обја- зiнöс вооружитны кадрја- сöс марксистско-ленинскöј теоријадн, кодi сетö цел- лыс јасност, ориентировка- лыс вын да победаö уве- ренност.

„ВКП(б) исторiја Краткöј курс“ учебник ем марксист- ско-ленинскöј теоријалөн ос- новнöј енциклопедија. Марк- ситско-ленинскöј теоријадн овладејтöм был партијнöј да непартијнöј большевиклөн најивнöј фелö. Тајөн теори- јанас быт колö овладејтны.

„Öнi, кор массајасöс комму- нистическöја воспитайтöм бостö решајущöј тöдчан- лун, мијан кадрјаслы, мијан интеллигенцијалы принадле- житö исклүчителнöј рол. Советскöј интеллигенци- јалөн творческöј дејательност- тыс лоас сымын благотвор- нöјжыкби, кымын пыдысан- жык став интеллигенција јiжтысас Маркслөн—Ен- гелслөн—Ленинлөн—Ста- линлөн великöј учение су- ществоö.“

Мiјан народ крепыда сплотитöма Ленин—Сталин великöј партија гöгöр. Ком- мунистическöј сознательностiн вооружитчöмөн, совет- скöј народ обеспечитас кöм- лөд сталинскöј пјатилетка срокыс воэ тыртöм, öдöдас социализман коммунизмö вужöм“ („Правда“).

УКАЗ

Президиума Верховного Совета СССР о назначении тов. Молотова В. М. Народным Комиссаром Иностранных Дел СССР

Назначить Председателя Совета Народных Комиссаров СССР тов. Молотова Вячеслава Михайловича по совместительству Народным Комиссаром Иностранных Дел СССР. Председатель Президиума Верховного Совета СССР М. КАЛИНИН. Секретарь Президиума Верховного Совета СССР А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 3 мая 1939 года.

„Јуманите“ 1938 воын

Французскöј компартија- лөн газет „Јуманите“ јöзöдö аслас издателстволыс 1938 вöсa отчет. Газет во- öн сетiс 100 сурс гöгöр франк доход, кодi објас- најтчысö „Јуманителөн“ уылымда добровольнöј рас-

КОККИНАКИ да ГОРДИЈЕНКО ЈОРТЈАСЛОН США-ын ОЛÖМ

Мај 5 лунö советскöј лот- чикјас—Коккинаки да Горди- јенко јортјас чест куза во- ли устроитöма армијалөн да флотлөн клубын öбед. Öбед вылын присутствүтiсны американскöј армијаса выс- шöј чiнјас, авиационнöј спе- циалистјас да мукöдјас. Аме- риканецјаслөн приветствије- јас вылö вочавiдöмөн. Кок- кинаки јорт пöсө приветст- вүтiс США-са армијаöс да народöс, налы перелотын отсасöмыс благодарност выразитöмөн.

Тајö-жö лунö Коккинаки да Гордијенко јортјас посе- тiсны американскöј правител- ствöса шленјасöс, аме- риканскöј армијаса предста- вительјасöс.

Кытчö көч езволены советскöј лотчикјас, быдла- ны најöс встречајтiсны торже- ственнöја, кычi СССР да США костын жеңыд воз- душнöј тујлөн пионерјасöс. Јуалöм вылö, мыј своiт- чö перелотлөн медаа важ- нöј iтогјасыс, Коккинаки вöч- авiдiс, мыј Советскöј Со- јуз да США костын воз- душнöј туј установитöм öнi јавлајтчö тырвыјö реалинöј да практическöј фелöдн. Уна советскöј лотчикјас сө- ветскöј самолотјас вы- лын,—вiсталис Коккинаки јорт,—верисны ескö талун- жö нубöдны ташöм-жö по- лот. (ТАСС).

Шахматно-шашечный тур- нир колхозников Ленин- градской области.

На снимке: группа участ- ников турнира.—За шахмат- ной доской—счетовод кол- хоза „Память Ильича“ (Красногвардейский район) комсомолка Е. Н. Петрова и колхозник того же кол- хоза А. С. Ермолаев. Наб- людают за игрой (слева направо): звеньевая колхо- за „Память Ильича“ Е. И. Мельникова, колхозник колхоза имени Сергеева (Чудовский район) М. В. Капитанов и колхозник колхоза „Искра“ (Ново- сельский район) И. С. Сер- геев.

Фото М. Редкина. Бюро-клише ТАСС.

Италијаын антигерманскöј выступленијејас

Англијскöј печатлөн јубр- тöм сerti, Италијаса војвыв рајонјасын, торја-нiн Мiла- нын, Туринын да Болонны вöлины антигерманскöј вы- ступленијејас. Миланын, на- пример, кор 2 германскöј офицер пырисны опернöј театрö, публика кыпöдiс зык, кодi кольöдöс герман- скöј офицерјас адрес куза враждебнöј лозунгјас го- рөдöмјасдн. Нуодалöма уна- лыда арестјас. Италијанскöј властјас тшшательнöја те- бöны тајö фактјасöс, код- јас характеризүтöны итал- јанскöј народлыс герман- скöј фашизм дiнö враждеб- нöј отношенiе. (ТАСС).

Хроника

Президиум Верховного Совета СССР освободил тов. Литвинова М. М. согла- сно его просьбы от обя- занностей Народного Комиссара Иностранных Дел СССР.

(ТАСС).

Работница-стахановка Казанской кожевенно-галантерейной фабрики комсомолка А. Р. Кочерыжкина окончила снайперскую школу и получила звание снайпера. Сейчас тов. Кочерыжкина руководит стрелковым кружком на своей фабрике. На снимке: Комсомолка-снайпер А. Р. Кочерыжкина (с винтовкой) проводит занятия стрелкового кружка. Фото И. Папкова. Бюро-клише ТАСС.

Кыскыны кывкутөмө колхоз кистыг Артејевос

Конецбор сиктебетувса Медвежск сиктса „Красној звезда“ колхозын вөвлөм јуралыс Артејев Нил аслас „ужалигөн“ колхозлыс хозајствосө вәјдөс кесөм выјдә, ускөдөс уж дисциплина, дугдывлытөг пјанствуйтә, таргајтис колхознөј, социалистическөј собствениност. Сөдн некытчө туйтөм вескөдлөм дьрји колхозлыс лөи вөчөма ыжид ушшерб, сьыс кыңд Артејев растратитис колхознөј кассаныс сурсыс унжык шайтөм.

јасбә, сјдө колхозсө сдәјтгөн (феврал 13-дө лун кежлө) колі вөвсыны 1080 центнер турун, сдәјтис сөмын вөтсө гөгөр центнер, мукөд туруныс растранирујтөма вөлі, мыј сертј колхоз воис зев сөкыд состојанједә. Оні сјдө колхозын оз ужав, а колхозныкјас пөвсын нүддө разлагателскөј уж, шуд: „менд-пө шыбитисны, но бара медә воасны“, оз шөкты кывзыны колхозын јуралыс Јуфін јортлыс. Шогмытөм ужыс колхоз кистыг Артејевос колдө кыскыны чорыд кывкутөмдө.

Хогаинов.

МЫЈ КУЛДӨ КОМІ АССР-са МУ ПЫЩКӨСЫН?

Гырысөс пріроднөј озьрунјасыс мјан республикадөи, торјдн-нн сјдө Печорскөј округлөн. Історическөј документјасын вөставсө сы јылыс, мыј медвоцзз ыргөн да езыс монета Россиян Иван III цар дьрји вөлі вөчөма Печорскөј рудаыс шөддөм металлјасыс. Нөшта XV-дө немьн-на Московскөј правітелство интересуйтчывлөс војыввса іскопајемдөј озьрунјасыс запасјас төдмалөмөн, ыргөнлыс, көртлыс, езыслыс да мукөдторлыс запасјас төдмалөмөн. 1492 воын вөлі котьртөма Печорскөј крајдө медвоцзз экспедиція спеціалнө тајдө целјасөн. Рөч летопис вөсталө тајдө экспедиція јывыс: „Того же лета (1492) октября в 20 день приидаша на Москву Андрей Петров да Василий Иванов сын Болтина, что посылал князь вел. с ними немец Ивана да Виктора на Печору руду искать серебрянную, и они нашли руду серебрянную и медную в великого князя Вотчине на рече на Цимле (Цильме), не дохо-

дә Космы реки за полднища, а от Печоры реки за семь днищ, а место того, где пашни на десять верстах, а от Москвы дотеле пол четыре (3500 верст), а нашли руду лета 99, августа 8 дня.“ Тајдө открытјеме вөчөс госуларлы зев ыжыд удоволствуйе“,—вөсталө летопис. Пырыс-пыр заводитчөс ыргөн, а сјд-жө, тыдалө, і езыс разработатјөм, сы вөсна мыј историк кывјас сертј, сјдө кадсан заводитчөс чөкәнитны асланыс езысыс. Печорскөј крај ісследуйтчысјас потверждајтөны, мыј Цілма ју вылын вөвлөма ыргөн сьвдан завод. Нөшта Петр I лы-на вөлі төдса Ухтаса нефтө емлун јылыс. Төдса војыввса нефтепромышленнык аслас „Север России“ кыгаын та куза гөжө: „Горнөј сир перјөм нүдөсылис сјдө (Петр I) вөзмөбтчөм сертј, а 1745 воын вөлі-нн завод да нефтө мөдөбөсылис не сөмын Росси а пыщкөсө, но і мөдөбөсылисны сьлөн пробајас заграњцаб“. Цар Николај I дьрји „Пе-

чораб мөдөм сенаторјас Мертенс да Корнөлов,—гөжөс рөч историк Карамзин,—докладывајтисны, мыј сөні ем ішом, нефтө да сернөј источникјас...“ Ськтырван ју катыдын, Ськтырвансө 250 километр ылыан, XVIII немсан сулалөс Кажимскөј металлургическөј завод. Тани выработатчөс крөчнөј да пөдөлингөвдөј көрт, кодө сөсө вөчөсө полосовдөј да шиннөјдө. Чугун сьдөсөс Кажимсан 35 километр ылыан сулалөс Нучинскөј заводыс. Важысан вөлі төдса Печораныс төчөла із разработатјөм. Купеч В. Н. Латкөнлөн 1840—1843 војасын Печораб сјдө ветлөм јылыс дьвөныкын, кодөс лөзөма 1853 русскөј Географическөј обществоство запискајасын, вөставсө сы јылыс, мыј Ілыз ју вылын (Печоралдө прөток) ем золотоснөј лыс. Но крајса зев гырыс пріроднөј озьрунјас гөжө Октабрскөј социалистическөј революциядә вөліны мөртөвөј капіталөн, кујлісны ісползуйттөг. Сөмын Сөвстскөј власт сьвтөдөс став пасталуннас вопрөс Печораса да став Комі АССР-са пріроднөј озьрунјас ізучитөм да ос-

воитөм јылыс. Печораныс Воркута ју куза бьдмө војыввса вьл промышленнөј центр, кодө кутө общөсөјюзнөј төдчанлун. Тани некымын воны промышленнөј маштабјасын нүдөсө олмөдө ішомлыс гырыс запасјас разработатјөм. Стрөйтөдөны вьл механичированнөј шахтајас, кодјасөс арталөма мөллөм тон ішом шөдөдөм вьлө. Поларнөј круг сәјын өдө бьдмө вьл социалистическөј кар Воркута. Уса да Печора јујас районьн воыс-воө воставсөдөны ішомлөн вьл-озьр месторождөніејас. Стрөйтөсө вьл кар Чөбју—Ухтаса нефтанөј разработкајаслөн центр. Драгоценнөј нефтө, кодө перјөсө уна со нефтанөј вышкаөн, мунө социалистическөј строителство служба вьлө. Нефтө перјөм луныс-лун сөдө, воставсөдөны нефтлөн пыр вьл да вьл залејас. Гөва катыдын вьлыс лөсөдөма асфальтјас произөитөм. Уствөјаын (Печора) ужалө вьлын качествоа төчөлнөј ізделөјејас лөзөм куза фабрика. Республикаса му пыщкөсын вөсөдөны пыр вьл да вьл озьрунјас. Сабла гөра дорын (Уралскөј хребјот), Печора ка-

тыдын, неважөн вөлі азөдөма хрусталыс месторождөніе. 1938 воса гөжөмын сөні ужалис спеціалнөј геологическөј экспедиція, кодө төдмалөс востөм месторождөніејасыс запасјас да ценностө, а сјд-жө најөс промышленнөја разработатөмлыс позанлун. Кажимскөј металлургическөј завод районьн востөма көрт рудалыс вьл гырыс залејас. Лөзөма средствојас во зөдө ізысканөјејас да сьрјөлыс запасјас опрөделөтөм вьлө. Тајдө ужсө лоас нүдөма 1939 воын. ...Комі республиканскөј музејлөн геологическөј карта пыр јонжыка і јонжыка тырө іскопајемөјјас экспонатјасөн, кодјасөс азөдөма республика территөрия вьлын. Зарнө, ыргөн, сьнец, цинк, гөнс, сернөј колчөдан, огнеупорнөј сөј, краскајас—ставыс тајдө мјан ем, ставсө тајдөс сјд-жө лоас сөтөма социалистическөј строителство служба вьлө. Но республикалыс пріроднөј озьрунјас ісследуйтөма јона-на еца. Зев гырыс территөрияјас сјд-жө требуйтөны геологяслыс выманөје. А. А. „Вөрлөчыс“ Ответственнөј редактор —А. БОКУЕВ.